

Algebra — cvičení 7

(příklady **čihlovou barvou** jsme dělali on-line, na doma jsou ty ostatní bez hvězdiček)

Faktorokruhy a kořenová/rozkladová nadtělesa

- Ověřte, že je $\mathbb{Z}_3[\alpha]/(\alpha^2 + 1)$ těleso a spočítejte $\alpha^2 = -1 = 2$
  - α^5 $\alpha^5 = (-1)(-1)\alpha$
  - α^{-1} $(2\alpha)\alpha = 2\alpha^2 = 2(-1) = 1 \dots$ hledaný inverzní prvek je $2\alpha = -\alpha$
  - $(\alpha + 1)^{-1}$
  - $2\alpha \cdot (2\alpha + 1)$
  - $\alpha^{-1} \cdot (\alpha + 2)$ $\alpha^4 + \alpha^3 + \alpha + 2 = (\alpha^2 + 1)(\alpha^2 + \alpha + 2)$
- V okruhu $\mathbb{Z}_3[\alpha]/(\alpha^4 + \alpha^3 + \alpha + 2)$ najděte prvek, který nemá inverz. **ired. st. 2 nad $\mathbb{Z}_3$: $\alpha^2 + 1, \alpha^2 + \alpha + 2, \alpha^2 + 2\alpha + 2$**
- Buď T těleso a $a \in T$. Dokažte, že je těleso $T[\alpha]/(\alpha - a)$ izomorfní tělesu T .
- Dokažte, že je těleso $\mathbb{Q}[\alpha]/(\alpha^3 - 2)$ izomorfní tělesu $\mathbb{Q}(\sqrt[3]{2})$.
- Napište všechna kořenová a rozkladová nadtělesa polynomů
  - $x^2 - 2$ $\mathbb{Q}(\sqrt{2}) = \mathbb{Q}(-\sqrt{2})$ ... jediné kořenové a zároveň rozkladové
  - $x^3 - 2x^2 - 2x - 3$
  - * $x^n - 1$nad tělesem $\mathbb{Q}$ obsažená v $\mathbb{C}$.
- Popište rozkladové nadtěleso polynomu $x^2 + x + 1$ nad $\mathbb{Z}_2$ a rozložte v něm daný polynom na lineární členy. $\mathbb{Z}_2[\alpha]/(\alpha^2 + \alpha + 1) =: F \dots \alpha$ je kořenem $x^2 + x + 1$ v tělese F
 $x^2 + x + 1 = (x - \alpha)(x - (\alpha + 1))$

Další počítání

- V tělese $\mathbb{Z}_5[\alpha]/(\alpha^3 + \alpha + 1)$ spočítejte $\alpha^3 = -\alpha - 1$
  - $(3\alpha^2 + 4\alpha + 1) + (2\alpha^2 + 4)$ 4α
  - $(3\alpha^2 + 4\alpha + 1) \cdot (2\alpha^2 + 4)$
  - $(2\alpha^2 + 4)^{-1}$ $\alpha(\alpha^2 + 1) = \alpha^3 + \alpha = -1 = 4$
  - řešení lineární rovnice $\alpha \cdot x + (\alpha + 1) = \alpha^2$ $\alpha x = \alpha^2 - \alpha - 1 \implies x = (\alpha^2 - \alpha - 1)(-\alpha^2 - 1) = \dots$
- Napište tabulky operací čtyřprvkového tělesa.
- Buď $T = \mathbb{Z}_2[\alpha]/(\alpha^4 + \alpha^3 + 1)$. Najděte ireducibilní rozklad polynomu $x^3 - 1$ v $T[x]$.
- * Ověřte, že je $\mathbb{Z}_2[\alpha]/(\alpha^3 + \alpha + 1)$ těleso a najděte v něm všechny kořeny polynomu $x^7 + 1$.
- * Dokažte, že v tělese $T = \mathbb{Z}_3[\alpha]/(\alpha^2 + 1)$ najdete prvek u s vlastností, že každý nenulový prvek tělesa T lze napsat jako mocninu u . Napište ireducibilní rozklad polynomu $x^8 - 1$ v $T[x]$.
- * Dokažte, že existuje izomorfismus mezi okruhy $\mathbb{Z}_5[\alpha]/(\alpha^4 - 1)$ a $\mathbb{Z}_5^4$.
- * Je následující polynom symetrický?

$$(x_1 + x_2 - x_3 - x_4)(x_1 - x_2 + x_3 - x_4)(x_1 - x_2 - x_3 + x_4)$$

15.* Vyjádřete následující symetrické polynomy jako součet součinů elementárních symetrických polynomů:

(a) $3x^2yz + 3xy^2z + 3xyz^2$,

(b) $x^3(y + z) + y^3(x + z) + z^3(x + y)$.